

**Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΜΑΘΗΣΗΣ**

Παιδαγωγική διάσταση του εξωτερικού χώρου

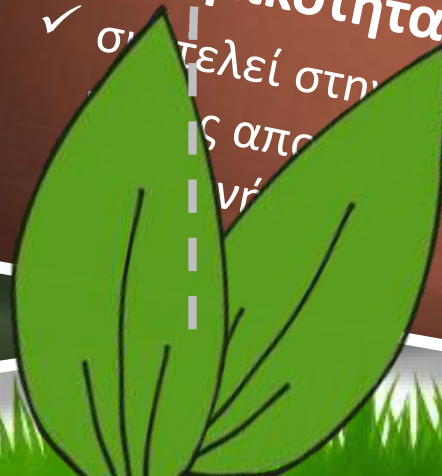
Ο εξωτερικός χώρος αποτελεί προέκταση της αίθουσας του προσχολικού περιβάλλοντος μάθησης και αποτελεί και αυτός χώρο ανωγής και εκπαίδευσης.

Ο εξωτερικός χώρος προσφέρει ευκαιρίες να πειραματιστούν με τις ίδιες τους υλικούς πόρους, να εξερευνήσουν τα αντικείμενα και να σχετίζονται με το φυσικό κόσμο με τις θεωρίες και τα φυσικά φαινόμενα με αυτονομία που διευκολύνουν και παροτρύνουν τον εαυτό τους και να «μετρήσουν» τον χώρο ως «ριψοκίνδυνη» ατμόσφαιρα που αποτελεί στην πραγματικότητα ένα «εργαστήριο» επιστημονικών αναζητήσεων.

- ✓ Ο εξωτερικός χώρος προσφέρει ευκαιρίες να πειραματιστούν με τις ίδιες τους υλικούς πόρους, να εξερευνήσουν τα αντικείμενα και να σχετίζονται με το φυσικό κόσμο με τις θεωρίες και τα φυσικά φαινόμενα με αυτονομία που διευκολύνουν και παροτρύνουν τον εαυτό τους και να «μετρήσουν» τον χώρο ως «ριψοκίνδυνη» ατμόσφαιρα που αποτελεί στην πραγματικότητα ένα «εργαστήριο» επιστημονικών αναζητήσεων.

- ✓ Το παιχνίδι στον εξωτερικό χώρο: υποβοηθάει την φυσική, κινητική ανάπτυξη των παιδιών, τα ενδυναμώνει, τα βοηθάει να αναπτύξουν τον συντονισμό τους, ενθαρρύνει την ανάπτυξη της φαντασίας και αναπτύσσει την αδρή και λεπτή τους κινητικότητα.

Σύμφωνα με πορίσματα ερευνών τα παιδιά στον εξωτερικό χώρο:

βιώνουν μεγάλο βαθμό ελευθερίας

χρησιμοποιήσουν όλο τους το σώμα για να εξερευνήσουν, να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν αυτά τα σχέδια, χωρίς να περιορίζονται για το θόρυβο που θα κάνουν και για τις δραστηριότητες στις οποίες θα εμπλακούν

επιδεικνύουν λιγότερη αρνητική συμπεριφορά, όταν ο εξωτερικός χώρος είναι υψηλής ποιότητας

εμπλέκονται σε συμβολικό παιχνίδι περισσότερο από ότι στον εσωτερικό χώρο.

εμπλέκονται σε περισσότερο σύνθετους τύπους ομαδικού παιχνιδιού από ότι στον εσωτερικό χώρο

έχουν περισσότερες ευκαιρίες να απομονωθούν και να παίξουν μόνα τους

Διαρρύθμιση του εξωτερικού χώρου

Ο εξωτερικός χώρος δεν θα πρέπει να έχει τη μορφή παιδικής χαράς.

Θα πρέπει να αντανακλά τη ζεστή ατμόσφαιρα του εσωτερικού χώρου, να εμπνέει ασφάλεια και σιγουριά

Να είναι κατάλληλα διαμορφωμένος, σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες

Η σχέση ανάμεσα στον εσωτερικό και τον εξωτερικό χώρο πρέπει να είναι άμεση (κοινοί χώροι, άμεσης μετάβασης)

Όπως τονίζουν οι Gleason & Knodell (2002), ο εξωτερικός χώρος προκειμένου να θεωρείται ποιοτικός θα πρέπει να:

- Είναι επαρκής και άνετος, ώστε να αποφεύγεται ο συνωστισμός και ο ανταγωνισμός μεταξύ των παιδιών.
- Είναι διευθετημένος κατά τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει στα παιδιά ευκαιρίες και τη δυνατότητα για εκούσια μόνωση αλλά και για κοινωνική αλληλεπίδραση με μικρές ομάδες ομηλίκων.
- Διαθέτει εξοπλισμό σε καλή κατάσταση, ο οποίος να είναι έτσι διευθετημένος ώστε να δημιουργεί αίσθημα καλαισθησίας και τάξης.
- Διαθέτει άνετους χώρους στους οποίους οι ενήλικες θα μπορούν να κάθονται με τα παιδιά και τους συναδέλφους.
- Διαθέτει φυσικά στοιχεία (δέντρα, γρασίδι, λουλούδια, βότανα, νερό, άμμο, ξύλο, ήλιο, σκιά).
- Διαθέτει πηγή υδροδότησης τόσο για παιχνίδι με νερό όσο και για να ποτίζουν τα παιδιά τα φυτά.
- Διαθέτει κινητά υλικά και εξοπλισμό, τα οποία παρέχουν στα παιδιά ευκαιρίες για ανακάλυψη, εξερεύνηση, επινόηση και αλληλεπίδραση με το περιβάλλον.
- Διαθέτει ποικιλία εξοπλισμού, ώστε τα παιδιά να δοκιμάσουν και να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες.
- Είναι έτσι οργανωμένος και εξοπλισμένος ώστε να παρέχει στα παιδιά τη δυνατότητα να ριψοκινδυνεύουν (εκ του ασφαλούς).

Ζώνες δραστηριοτήτων

Καθώς ο εξωτερικός χώρος είναι προέκταση του εσωτερικού, είναι αναμενόμενο να προτείνεται η οργάνωσή του σε ζώνες δραστηριοτήτων

χωριστές ζώνες

- ✓ για ήσυχες και θορυβώδεις δραστηριότητες,
- ✓ για μικρές και μεγάλες ομάδες παιδιών
- ✓ σε περιοχή με κατασκευές – παιχνίδια

- **Σκόπιμο είναι να διαμορφωθούν περιοχές για να κάθονται τα παιδιά και οι παιδαγωγοί και να παρατηρούν τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα, να συζητούν μεταξύ τους ή να διαβάζουν ιστορίες.**
- Οι περιοχές αυτές θα πρέπει να βρίσκονται σε σκιερό μέρος εξοπλισμένες με τραπέζια και καρέκλες, παγκάκια και ένα τραπέζι κατάλληλο για πικ νικ, ώστε να μπορούν τα παιδιά να τρώνε το κολατσιό τους, να ζωγραφίζουν ή να ασχολούνται με άλλες δραστηριότητες *

Ασφάλεια και επίβλεψη

ύπαρξη κανόνων

Ύπαρξη περίφραξης

ο χώρος να είναι έτσι οργανωμένος ώστε να επιτρέπει την επίβλεψη ταυτόχρονα όλες τις δραστηριότητες

αποφυγή μακριών, ίσιων μονοπατιών ενώ προτείνεται η δημιουργία μικρότερων, πιο προσεκτικά σχεδιασμένων μονοπατιών, διαφορετικού πλάτους

η κλίση - επίπεδο του εξωτερικού χώρου θα πρέπει να είναι ίδια ή ψηλότερη από την κλίση που έχει το έδαφος έξω από τους φράχτες

μη - τοξικά φυτά, να αποφεύγεται η χρήση φυτοφαρμάκων και λιπάσματος, καθώς και η ύπαρξη δέντρων με χαμηλά κλαδιά

αντι-ολισθηρό τελείωμα, τα μονοπάτια δεν θα πρέπει να έχουν λακούβες και ανωμαλίες και να διαγράφουν μια ξεκάθαρη πορεία που μπορούν να ακολουθήσουν τα παιδιά, γύρω από τις περιοχές παιχνιδιού, ώστε να μην διακόπτουν τις δραστηριότητες των άλλων

Σχετικά με τον εξωτερικό χώρο που προορίζεται για χρήση από νήπια θα πρέπει

να λαμβάνονται υπόψη τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος, η θέση του ήλιου, οι κίνδυνοι ασφαλείας, και οι περιοχές στις οποίες θα δημιουργηθούν οι είσοδοι

να έχει πράσινο και να είναι ευρύχωρος να απεικονίζει τη φύση και να αποφεύγεται η έμφαση σε βιομηχανοποιημένο εξοπλισμό

διατήρηση κάποιων ανωμαλιών του εδάφους, «στοιχεία περιπέτειας» στην οργάνωση της αυλής, όπως λοφάκια, τούνελ

Να υπάρχει μια καλοφτιαγμένη παράγκα για τη φύλαξη εξοπλισμού και παιχνιδιών

Να υπάρχουν καλάθια σκουπιδιών, κάδοι

άμεση η πρόσβαση σε πόσιμο νερό και τουαλέτες

να υπάρχουν συνδυασμός διάφορων επιφανειών: ελαστικές, σκληρές και γρασίδι, εξασφαλίζεται έτσι ένας πιο φυσικός, λιγότερο ιδρυματικός χαρακτήρας

ακόμη και μέσα σε αστικές περιοχές → δημιουργία κήπου, ζαρντινιέρες, ποικιλία επιφανειών, πρόνοια για παιχνίδι με άμμο και νερό

στο εσωτερικό μέρος της περίφραξης να φυτευτεί με θάμνους

να υπάρχει κάποιος σκεπασμένος χώρος,

να έχει ευνοϊκό μικροκλίμα (προστασία από άνεμο και άμεσο φως του ήλιου), να έχει ποικιλία υλικών και είναι ασφαλής

Οργάνωση και εξοπλισμός του εξωτερικού χώρου με βάση τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών

Νήπια

Ο εξωτερικός χώρος που προορίζεται για χρήση από νήπια θα πρέπει να παρέχει ευκαιρίες για :

δραματικό παιχνίδι,

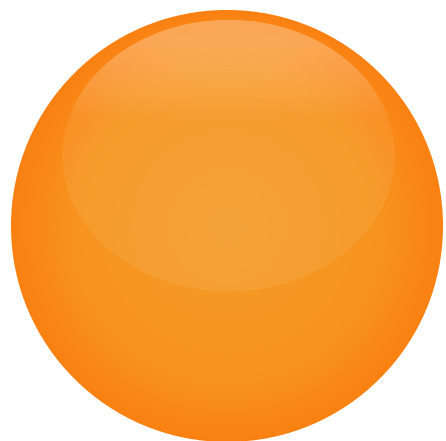
- παιχνίδι κατασκευών / δημιουργικό,
- ενεργητικό και ήσυχο παιχνίδι,
- παιχνίδι με άμμο και νερό,
- ευκαιρίες για εξερεύνηση της φύσης.

Ο εξοπλισμός του εξωτερικού χώρου:

- ✓ να παρακινεί και να ενθαρρύνει το παιχνίδι και να προσφέρει προκλήσεις εξασφαλίζοντας, την ασφάλεια των παιδιών και μειώνοντας στο ελάχιστο τους πιθανούς κινδύνους
- ✓ να είναι ανθεκτικός, να απαιτεί μικρή συντήρηση, κατασκευασμένος από ανακυκλώσιμο υλικό,

Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω είδη εξοπλισμού

ξύλινα παγκάκια και πάγκοι, λαστιχένιες κούνιες, τσουλήθρες και τραμπάλες ξύλινη ή πλαστική κατασκευή με τσουλήθρα ή και σπιτάκι· κουκλόσπιτο· ντουλάπια και αποθήκη για τη φύλαξη του υλικού· τρέιλερ και **μικρή πλαστική πισίνα**· ξύλινα κουτιά· ξύλινα βαρέλια σε διάφορα μεγέθη, πλαστικοί κύλινδροι· τούνελ από ύφασμα ή από μη τοξικό πλαστικό· ανεμόσκαλες, όργανα αναρρίχησης, ηκορμοί ισορροπίας· **αμμοδόχος**, κουβαδάκια, φτυαράκια,

ΣΥΝΕΧΕΙΑ...

